

Črnega jezera, Velikega jezera (Ledvička), škrapelj, laštov, makrožlebičev, škavnic, vrtač, kotličev in drugih znamenitosti Doline Triglavskih jezer ni dovolj samo občudovati, temveč jih moramo tudi spoznati. Šele to nam omogoča, da takšna območja še bolj varujemo in jih po potrebi tudi zavarujemo. Prav v tej dolini je še nekaj biserov, ki bi jih veljalo na primeren način predstaviti njenim vse bolj številnim obiskovalcem. Prav (pre-)strog varstveni režim je lahko v nekaterih primerih zaviralni dejavnik pri udejanjanju prej omenjenih izhodišč, ki so zapisana kot vodila Triglavskega narodnega parka – spoznati- doživljati-razumeti. Avtor se ukvarja tudi s splošnim in zemljepisnim imenoslovjem posameznih reliefnih oblik, pa tudi z njihovo primerjavo v drugih podobnih alpskih pokrajinah. Pri razlagi nekaterih reliefnih oblik se avtor vrača k ustaljeni metodi shematskih prikazov z odličnimi in nazornimi ilustracijami Marijana Pečarja, ki so kot nalašč za osvežitev mestoma tako vsebinsko kot tudi po videzu zastarelih naravovarstvenih predstavitev na različnih informacijskih panojih v Triglavskem narodnem parku. Z njimi je avtor smiselno zaokrožil predstavitev tiste geomorfološke dediščine, katere nastanek je prav na ta način najenostavneje razložiti. Seveda ne moremo mimo odličnih in skrbno izbranih fotografij avtorjevega »tretjega očesa«, po katerih je sicer vse bolj znan tudi izven geografskih in naravovarstvenih krogov.

A vrnimo se za hip nazaj, k osrednjemu, najobsežnejšemu delu raziskave. Zaradi drobljenja reliefnih oblik, njihove zelo različne velikosti in večjega naravovarstvenega pomena območij z njihovo veliko gostoto ter raznovrstnostjo oblik, je relief ovrednoten po 17 enovitih geomorfoloških enotah. Uporabljena je švicarska metoda, ki jo sestavljajo osrednja oziroma znanstvena merila vrednotenja (redkost, tipičnost, celovitost, paleogeografska vrednost), dopolnjena z dodatnimi merili (ekološka, estetska, kulturna, ekonomska vrednost). Rezultat reliefne analize in vrednotenja geomorfoloških enot so kartografska, tabelarična, slikovna in opisna predstavitev območij geomorfološke dediščine v Dolini Triglavskih jezer. Podani so tudi predlogi podelitve statusa naravne vrednote in zavarovanja.

V zadnjih desetletjih je bila težnja po opisovanju in vrednotenju pestrosti narave najmočnejša na področju biologije, kjer je naraščala zaskrbljenost zaradi izumiranja vrst in izgube njihovih habitatov, kar je privedlo do nekaterih mednarodnih sporazumov. Tudi v Sloveniji je bilo ohranjanju biodiverzitet namenjene precej pozornosti na vseh ravneh družbe. Izraz varstvo narave se tako pogosto uporablja kot sopomenka za varstvo živali in rastlin. V veliki meri se lahko temu izognemo s primerjavo z drugimi zavarovanimi območji po svetu, kjer se pozna, da ima avtor ogromno kilometrino.

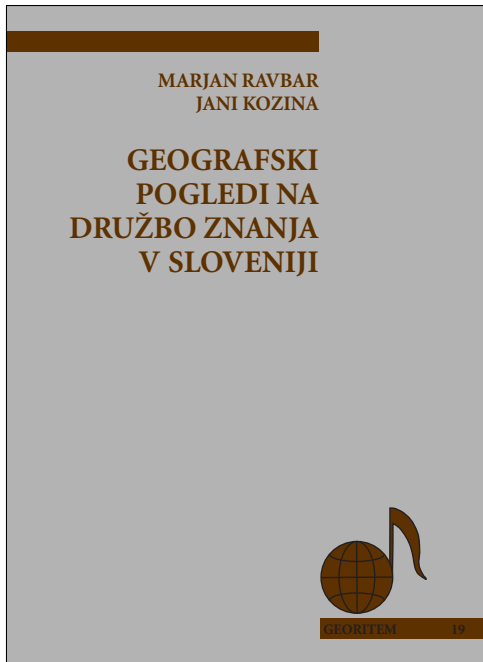
Ob priložnosti enega od mnogih predavanj v zadnjih letih je avtor zapisal: »V varstvo narave vpeti geografi, geomorfologi in geologi so v devetdesetih letih prejšnjega stoletja za opisovanje pestrosti nežive narave začeli uporabljati izraz geodiverziteteta. Kljub mnogim poskusom je izraz v številnih državah, tudi Sloveniji, še neuveljavljen, tako v izobraževanju, med splošno javnostjo kot tudi na upravljaljski ravni. Pa vendar je poznavanje in preučevanje geodiverzitet pomembno za usmerjanje trajnostnega razvoja, pomembno je za znanost, saj je učilnica v naravi, ne smemo pa spregledati niti njenega kulturnega in ekološkega pomena.« S pričujočim delom je avtor brez dvoma potrdil, da bi morali biti med prvo poklicanimi pri varstvu naravne dediščine prav geografi, saj imamo ves čas pred očmi celovitost in interdisciplinarnost, ki sta nujni pri tovrstnih raziskavah. Knjiga bo sčasoma gotovo postala brevir za častilce nežive narave ter tega čudovitega koščka naše dežele.

Miha Pavšek

Marjan Ravbar, Jani Kozina:
Geografski pogledi na družbo znanja v Sloveniji
Georitem 19

Ljubljana 2012: Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Založba ZRC, 79 strani, 23 slik, 12 preglednic, ISBN 978-961-254-373-0

Knjiga Geografski pogledi na družbo znanja v Sloveniji avtorjev Marjana Ravbarja in Janija Kozine ponuja zanimiv pogled na znanje kot četrti dejavnik gospodarskega napredka, poleg surovin, dela in kapi-

tala. Avtorja namreč ugotavljata, da nove oblike znanja ne nastopajo povsod, istočasno in enakomerno, temveč pronicajo zgolj iz določenih inovacijskih središč in povečujejo razlike v regionalni razvitosti.

V prvem delu knjige so predstavljene raziskave o družbi znanja, regionalnih inovacijskih sistemih in njihovem prispevku h gospodarski rasti, ki so v znanstveni literaturi že uveljavljene. Avtorja sta se osredotočila na razsežnosti družbe znanja in njene učinke v pokrajinski podobi, hkrati sta poskušala opredeliti dejavnike, ki vplivajo na razvoj družbe znanja, razjasnila pa sta tudi osnovno izrazje, ki je že uveljavljeno v znanstveni literaturi. Tako kot na številnih področjih, tudi opredeljevanje družbe znanja ni enotno. Mednarodno sprejete skupne definicije (še) ni, razpon pojmovanja družbe znanja pa sega od ozkih interpretacij učinkov tehnoloških inovacij do kompleksnejših razprav, ki segajo na področje sociologije, ekonomije in geografije. Avtorja sta se v knjigi oprla na geografske analize povezanosti med tehnološkim razvojem, faktorji konkurenčnosti in gospodarskimi učinki. Izhajala sta iz podmene, da je gospodarska učinkovitost v pokrajini povezana s kakovostjo človeškega kapitala, kjer so inovacije predpogoj za družbeni napredek, konkurenčnost in razvojni uspeh.

Družba znanja ima tehnično-tehnološke, ekonomskogeografske in regionalnogeografske razsežnosti. V knjigi je za vsako od njih opredeljena skupina kazalnikov, njihov izbor pa je operacionaliziran do te mere, da so statistično dosegljivi, za bralca razumljivi ter hkrati nazorni. Prva skupina kazalnikov, ki pokriva tehnično-tehnološko razsežnost, zajema tehnološki vidik in vidik infrastrukturne opremljenosti. Kazalniki ekonomskogeografske razsežnosti družbe znanja vrednotijo vidik trga delovne sile, talentov in naložb. V tretji skupini kazalnikov, ki so regionalnogeografske narave, pa so zajeti vidiki izobrazbe, človeških virov in velikosti vplivnega območja. Avtorja sta se v knjigi osredotočila na dve glavni raziskovalni vprašanji. Najprej sta raziskala ključne dejavnike družbe znanja v Sloveniji in njihovo medsebojno povezanost. Glede na to, da gre za kompleksen pojav, sta se odločila za celovitejše vrednotenje z upoštevanjem več spremenljivk v obliki faktorjske analize. V drugem delu analize sta želela preveriti, ali je Slovenijo moč razdeliti na območja s podobnimi značilnostmi družbe znanja. Z uporabo metode razvrščanja v skupine sta oblikovala tipologijo občin glede na dejavnike družbe znanja

in občine uvrstila v pet tipov: od razvojno-tehnoloških središč do nerazvitih območij. Sledila je tudi regionalnogeografska analiza družbe znanja v Sloveniji, ki je pokazala, da je razlog gospodarskih disparitet pogosto regionalna proizvodna usmerjenost, ključno vlogo pri tem pa imata izobrazbena sestava in infrastrukturna opremljenost, ki vplivata na gospodarsko sestavo območij in hitrost strukturnih sprememb.

Pomembno sporočilo knjige je spoznanje, da dejavniki družbe znanja niso zmanjšali, niti premostili razlik med regijami, ampak so jih utrdili oziroma celo poglobili. Avtorja zato v sklepu razmišljata, kako v prihodnje usmerjati razvoj, ki bi nas približal družbi znanja, kakršno poznamo v gospodarsko uspešnejših oziroma razvitejših državah sveta in na katero v svojih razvojnih dokumentih (že skoraj dve desetletji!) stavi tudi Evropska unija.

Nika Razpotnik Visković

Janez Nared, David Bole, Matej Gabrovec, Matjaž Geršič, Maruša Goluža, Nika Razpotnik Visković, Petra Rus:

Celostno načrtovanje javnega potniškega prometa v Ljubljanski urbani regiji

Georitem 20

Ljubljana 2012: Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Založba ZRC, 89 strani, 27 slik, 2 preglednici, ISBN 978-961-254-402-7

Pisec predgovora Marjan Ravbar ugotavlja, da so sodobni družbenogospodarski procesi, kot so globalizacija, prehod v informacijsko družbo, porast mobilnosti, množična motorizacija, oblikovanje novih mrežnih struktur in decentralizacija gospodarskih dejavnosti, povzročili intenzivno preobrazbo obmestnega naselbinskega sistema. Kljub nekaterim pozitivnim učinkom, kot sta denimo zmanjševanje nasprotij